AH 630
2026Z20513

Antwoord van minister Van den Brink (Asiel en Migratie) (ontvangen 16 november 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 411

Vraag 1
Klopt het dat er op 24 september 2026 weer asielzoekers op het grasveld moesten verblijven? [1]

Antwoord op vraag 1

De asielopvang draait al geruime tijd op of zelfs boven haar maximale capaciteit. Sinds december 2025 ligt de bezettingsgraad van opvanglocaties van het COA structureel boven de 100%, waardoor vrijwel geen buffercapaciteit beschikbaar is. Daarom is het COA overgegaan tot gecontroleerde toegang in Ter Apel. Op dit moment ligt de bezettingsgraad van het COA op 102%. Dit zorgt ervoor dat zowel een verhoogde instroom als het wegvallen van opvangcapaciteit door sluitingen er al snel voor kan zorgen dat de situatie in Ter Apel kritisch wordt, doordat er onvoldoende opvangplekken beschikbaar zijn waar mensen vanuit het aanmeldcentrum naartoe kunnen worden doorgeplaatst. In september jl. zorgde een hogere instroom in combinatie met sluitende locaties ervoor dat het erg penibel werd voor wat betreft het aantal beschikbare opvangplekken in Ter Apel en elders in het land. Dit had als effect dat niet alle personen toegang kon worden verleend in de dagopvang van het Rode Kruis in Ter Apel en overdag op het veld hebben moeten verblijven.

Vraag 2
Hoe lang hebben zij daardoor geen toegang gehad tot basisbehoeften zoals eten, drinken en toiletten?

Antwoord op vraag 2

Op het voorterrein zijn geen voorzieningen aanwezig. Het is mogelijk dat sommige mensen tot één dag geen toegang hadden tot basisvoorzieningen. Het is niet zeker of en hoeveel personen daadwerkelijk de gehele dag geen toegang hebben gehad tot deze voorzieningen. Enerzijds doordat het Rode Kruis nieuwe mensen in de dagopvang toelaat als anderen de dagopvang verlaten, omdat er een plek voor hen is in het aanmeldcentrum. Hierdoor kan het zijn dat mensen bijvoorbeeld de helft van de dag wel toegang hebben gehad tot de dagopvang. Anderzijds doordat nieuwe instroom ook op het voorterrein stond. Zij kunnen ook pas later op de dag zijn gearriveerd waardoor de totale duur waar geen toegang

tot basisvoorzieningen was kleiner was. Dit neemt niet weg dat het zeer onwenselijk is dat er een periode is geweest waarin niet alle asielzoekers toegang tot basisvoorzieningen hadden.

Vraag 3
Zijn zij uiteindelijk toch ‘s avonds opgevangen en zo ja, hoe en door wie?

Antwoord op vraag 3
Gedurende de nacht was noodnachtopvang voor alle asielzoekers beschikbaar die zich op het grasveld bevonden. Deze noodnachtopvang wordt in samenwerking met het Rode Kruis en deelnemende partijen gerealiseerd. Asielzoekers die gedurende de nacht in Ter Apel arriveerden of ervoor kozen om niet in de noodnachtopvang te verblijven, verbleven wel op het voorterrein.

Vraag 4
Wat is uw plan om deze situatie met mensen die op het gras moeten verblijven en de gecontroleerde toegang duurzaam op te lossen? Welke concrete stappen zijn er in de afgelopen weken genomen?

Vraag 5
Hoe gaat u op korte termijn zorgen dat er geen mensen op het grasveld hoeven te verblijven?

Antwoord op vraag 4 en 5

Voor een duurzame oplossing is het enerzijds noodzakelijk dat de Spreidingswet volledig wordt uitgevoerd en alle gemeenten een bijdrage leveren aan het realiseren van opvang. Anderzijds is het noodzakelijk dat opvangplekken weer beschikbaar komen voor het doel waarvoor zij zijn bedoeld: de opvang van asielzoekers, nog in afwachting van een beslissing over hun verblijfsrecht in Nederland. Momenteel verblijven er circa 17.000 statushouders, mensen die een verblijfsvergunning hebben gekregen en in Nederland mogen blijven, in COA-opvanglocaties in afwachting van huisvesting. Versnelling van de uitstroom naar woningen is noodzakelijk om ruimte in de asielopvang te creëren en de druk op locaties als Ter Apel te verminderen.

Voor de korte termijn is echter meer nodig. In afstemming met medeoverheden heb ik daarom op 12 oktober jl. een brief gestuurd naar gemeenten waarin ik om medewerking heb gevraagd bij het verlengen van bestaande opvanglocaties, het uitplaatsen van statushouders uit de opvang en het met spoed realiseren van extra opvangplekken. Gemeenten die naar aanleiding van deze brief direct actie hebben ondernomen ben ik zeer erkentelijk. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat meer opvangplekken worden gerealiseerd. De druk is nog altijd onverminderd hoog.

Vraag 6

Hoe is er gereageerd op de waarschuwingen die het Rode Kruis en VluchtelingenWerk Nederland al maanden afgeven?

Antwoord op vraag 6
De signalen vanuit het Rode Kruis en VluchtelingenWerk Nederland zijn zeer serieus genomen en worden ook herkend en gedeeld door zowel het COA als door het departement. Er is nauw contact met beide partijen. Naar aanleiding van de signalen zijn verschillende stappen ondernomen. Zo is de capaciteit van de noodnachtopvang uitgebreid en is dagopvang gerealiseerd. Uiteraard ben ik mij ervan bewust dat dit geen duurzame oplossing is, vandaar dat ook wordt gewerkt aan andere oplossingsrichtingen.

Vraag 7
Wat gaat u doen om kwetsbare mensen veilig te houden en ervoor te zorgen dat zij niet uit beeld raken?

Antwoord op vraag 7
Op de locatie Ter Apel hebben COA en IND onderling afspraken gemaakt om te zorgen dat kwetsbare groepen toegang krijgen tot de opvang. De IND voert in haar taak als screeningsautoriteit een voorlopige kwetsbaarheidsbeoordeling uit voor elke vreemdeling in het OVA-proces. Eventuele signalen die van belang kunnen zijn voor plaatsing in de opvang worden gedeeld met het COA. Als sprake is van kwetsbaarheid, wordt diegene opgehaald door een medewerker COA die hem/haar een opvangplek toebedeelt.

Vraag 8
Worden er nog stappen gezet om Rijksvastgoed in te zetten als (tijdelijke) opvanglocaties? Wat is hiervan de stand van zaken?

Antwoord op vraag 8
Er worden blijvend gesprekken gevoerd met het Rijksvastgoedbedrijf om Rijksvastgoed in te kunnen zetten voor asielopvang, zodat nieuwe kansen snel in beeld zijn.

Vraag 9
Is er geen enkele gemeente die wil meewerken aan het inzetten van Rijksvastgoed? Zo nee, wat zijn de andere knelpunten?

Antwoord op vraag 9
Niet alle locaties van Rijksvastgoed zijn geschikt voor asielopvang. Veel locaties zijn in gebruik en kunnen niet op korte termijn worden omgebouwd. Daarnaast ontbreekt in veel gevallen het draagvlak binnen gemeenten.

Vraag 10
Worden er nog gesprekken gevoerd met het ministerie van Defensie om kazernes tijdelijk in te zetten voor opvang? Is er één enkele mogelijkheid uit de gesprekken gekomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat zijn de vervolgstappen?

Antwoord op vraag 10
Sinds mei jl. hebben het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), het ministerie van Defensie en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) gezamenlijk bezien welke gebieden en objecten op korte termijn voor (tijdelijke) asielopvang kunnen worden ingezet. De gesprekken hierover vinden één tot tweewekelijks plaats. Er wordt onder meer gekeken naar militaire kazernes en oefenterreinen verspreid door heel Nederland.

Er zijn vanuit Defensie verschillende locaties aangedragen. Bij de beoordeling van locaties is gekeken naar de uitvoerbaarheid en de lokale omstandigheden, waaronder lokaal draagvlak. Op basis van deze criteria zijn veel mogelijke locaties uiteindelijk afgevallen.

Vraag 11
Kunt u deze vragen onafhankelijk van elkaar en binnen een week (uiterlijk 7 oktober 2026) beantwoorden?

Antwoord op vraag 11
Dit is niet gelukt.

[1] Dagblad van het Noorden, 24 september 2026, 'Tientallen asielzoekers opnieuw op grasveld Ter Apel. Dag- en nachtopvang vol: ’Sinds zes uur vanochtend niets gegeten en gedronken’', https://www.dvhn.nl/regio/groningen/westerwolde/tientallen-asielzoekers-opnieuw-op-grasveld-ter-apel.-dag-en-nachtopvang-vol-sinds-zes-uur-vanochtend-niets-gegeten-en-gedronken/162083929.html